

2. » Δέν δύναται τινάς νά πάρη τήν γυναίκα τοῦ πνευματικοῦ ἀδελφοῦ του, διατί ἀδελφός λογίζεται κατ' αὐτῆς, διὰ τήν μετ' αὐτῆς εἰς μίαν σάρκα τοῦ ἀδελφοῦ του συγγένειαν, καί εἶναι δευτέρου βῆθμοῦ.
3. » Ὅμοίως ἂν ὁ μὲν ἄνδρας βαπτίσῃ ἕνα παιδίον, ἡ δὲ γυναίκα τοῦ ἄλλο, τὰ παιδιά ταῦτα δέν παίρνονται, διατί φαίνεται ὅτι ἕνας ἀνάδοχος τὰ ἐβάπτισε, μέ τὸ νά λογίζεται μία σὰρξ τὸ ἀνδρόγυνον.
4. » Ὅμοίως καί τήν ἀναδεκτὴν τοῦ πενθεροῦ δέν παίρνει ὁ γαμβρός, ἐπειδὴ καί λογίζεται ἀδελφὴ τῆς ἀποθανούσης γυναικὸς του. Δύω δὲ ἀδελφὰς σαρκικὰς ἢ πνευματικὰς ἕνας καί ὁ αὐτὸς δέν λαμβάνει ποτέ.

Ἄνεμπόδιστοι ἢ Ἀμφίβολοι.

1. » Ἐάν δὲ ὁ πενθερός μὲν βαπτίσῃ τὸ ἕνα παιδίον, ὁ δὲ γαμβρός τὸ ἄλλο, τὰ παιδιά ταῦτα παίρνονται, διατί ὁ πενθερός πρὸς τὸν γαμβρὸν πίπτει ἐκ τοῦ πλαγίου, ὡς λέγουσί τινες· ὁμοίως ὁ πενθερός πρὸς τὸν γαμβρὸν κατὰ βάθος λογίζεται, καί ὄχι ἐκ πλαγίου, διὰ τήν τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ εἰς μίαν σάρκα ἔνωσιν· ὅθεν ἀμφίβολον τὸ τοιοῦτόν ἐστι συνοικέσιον, καί ἄξιον ζητήσεως.

Σημειῶσαι δὲ, ὅτι ἂν τινὰς ἀναδεχθῇ τὸ παιδίον του, χωρίζεται ἀπὸ τὴν γυναίκα του, διατί ἔγιναν πνευματικὰ ἀδελφία μετ' αὐτῆν, ὡς λέγει ὁ Βλάσταρις (στοιχ. β'). Ὅμοίως σημειῶσαι ὅτι οἱ ἀνάδοχοι πρέπει νά ᾔναι ὀρθόδοξοι καί ὄχι ποτέ ἀπιστοὶ ἢ αἵρετικοί, κατὰ τὸν Θεσσαλονικῆς Συμειῶν Κεφ. σπ'. δι' ὃ καί ὁ Βηλσαμιὸν (ἀποκρίσ. λβ') σφοδρῶς ἐμποδίζει τὸ νά γίνωνται ἀνάδοχοι ὀρθοδόξων παιδίων Λατίνοι, ἢ Ἀρμένιοι, ἢ Νεστοριανοὶ καί ἄλλοι τοιοῦτοι, καί ὅτι οἱ τοιοῦτο συγχωρήσαντες νά γένῃ ἀκοινωνήτοι πρέπει νά γίνωνται, ὡς τοῖς ἀκοινωνήτοις αἵρετικοῖς συκοινωνήσαντες (1). Ἡλίος δὲ ὁ Κρήτης Μητροπολίτης γράφων περὶ ἀναδόχων, πρὸς τινὰ Διοσύσιον Μοναχόν, λέγει, ὅτι ἂν οἱ ἀνάδοχοι ἤξευραν ἀκριβῶς ἐκεῖνα ὅπου διορίζει ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος νά ἔχουν οἱ ἀνάδοχοι καί τὴν φροντίδα καί φύλαξιν, ὅπου χρεωστοῦν νά δείχνουν εἰς τὸν ἀνάδεκτόν τους· (ὁ γὰρ ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος (Κεφ. ζ' περὶ Ἐκκλησ. Ἱεραρχ.) λέγει ὅτι, ὅταν ὁ ἀνάδοχος εἰς τὸ βάπτισμα λέγῃ· Ἀποτάσσομαι τῆ σατανᾷ καί συντάσσομαι τῷ Χριστῷ, φανερώνει τοῦτο· Ἐγὼ ὁμολογῶ, ὅτι θέλω καταπεῖσαι τὸ παιδίον τοῦτο μετὰ τὴν διδασκαλίαν καί καλὴν παιδείαν, ὅπου ἔχω νά τοῦ κάμω, νά ἀποταχθῇ αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν διάβολον καί τὰ ἔργα του, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸ τέλειον λογικόν, καί νά συνταχθῇ μετὰ τὸν Χριστόν, καί νά ὁμολογήσῃ τὰς Θείας ταύτας ὁμολογίας· ἂν, λέγω, καί ἤξευραν τοῦτο, μετὰ μεγάλην δυσκολίαν ἤθελαν βαπτίζουσιν, καὶ νά θερμῶς ἤθελαν προσκαλοῦνται εἰς τοῦτο. Ἐπειδὴ ὁμοίως τοῦτο δέν γνωρίζουν, λέγει, καί ἐπειδὴ συνήθεια ἐπεκράτησε νά βαπτίζουσιν καί γυναῖκες, δέν εἶναι ἐμποδισμένοι ἂν ὁ ἄνδρας βαπτίσῃ ἕνός τὸ πρῶτον παιδίον, καί λείποντος τοῦ ἀνδρός, νά βαπτίσῃ καί ἡ γυναίκα του τὸ δεύτερον» (σελ. 341). τῆς Γιορ. Γραικορ.)· πλὴν τὰ παιδιά ταῦτα εἰς γάμον δέν παίρνονται, ὡς προείπομεν, μόνος δὲ ὁ ἀναδεχόμενος τὸ παιδίον τινὸς ὀνομάζεται σύντεκνος, καί ὄχι καί οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, κατὰ τὸν Χαρτοφύλακα Πέτρον (σελ. 369. τῆς αὐτῆς). Ὅρα καί τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ς'. τῆς ἐν Καισαρείᾳ.

Κεφ. θ'. Περὶ τῆς ἐξ υἱοθεσίας συγγενείας.

Ἡ ἐξ υἱοθεσίας συγγένεια εἶναι, ὅταν τινές, καί μάλιστα ἄτεκνοι ὄντες, κάμνουν τινὰ υἱὸν τοῦ Θετοῦ, εἰς παρηγορίαν τῆς ἀτεκνίας των καί εἰς κληρονομίαν τῆς περιουσίας των· ὅταν ὁμοίως κάμνουν αὐτὸν υἱὸν τους, ὄχι μετὰ λόγια ψιλὰ, ἀλλὰ κατὰ νόμον τὸν πρέποντα, μετὰ τελετῆς ἱερῶν ἔργων ἑυχῶν, κατὰ τὴν κδ'. Νεαράν Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Διὰ ταύτης γὰρ τῆς συγγενείας, οἱ μὲν υἱοθετοῦντες τάξιν γονέων λαμβάνουν, οἱ δὲ Θετοὶ υἱοὶ τάξιν παιδίων, καί εἰς γάμου κοινωνίαν ἀναμεταξύ των δέν ἔρχονται. Πρέπει δὲ νά ᾔναι ἐκεῖνος ὅπου κάμει υἱὸν Θετόν εἰς τελείαν ἐφηβότητα καί ἡλικίαν, κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον (βιβλ. β'. τίτλ. θ'), ἥτοι δεκαπέντε, ἢ ἰς'. χρόνων, καί μεγαλύτερος εἰς τὴν ἡλικίαν ἀπὸ τὸν υἱοθετούμενον. Ὁ μὲν οὖν νόμος (βιβλ. 17.) παρὰ τῷ Βλάσταρι, ἐμποδίζει ἀπὸ τὸ νά λαμβάνῃ ὁ Θετὸς υἱὸς (καὶ καὶ αὐτεξούσιος γένῃ) τὴν γυναίκα τοῦ Θετοῦ τοῦ πατρὸς, οὔτε ὁ Θετὸς πατὴρ νά λαμβάνῃ τὴν γυναίκα τοῦ Θετοῦ τοῦ υἱοῦ, ἐπειδὴ ἡ μὲν ἔχει μητρός τάξιν πρὸς τὸν Θετόν υἱόν, ἡ δὲ νόμφης πρὸς τὸν Θετόν πατέρα καί εἶναι α'. βῆθμοῦ. Ἀλλ' οὔτε τὴν θυγατέρα, ἢ τὴν προγονὴν τοῦ Θετοῦ πατρὸς του λαμβάνει ὁ Θετὸς υἱὸς, ἐπειδὴ ἔχει ἀδελφοῦ τάξιν πρὸς αὐτὰς καί εἶναι βῆθμοῦ β'. Οὔτε τὴν μητέρα, ἢ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς (τῆς μητρός του δηλ.) (2) τοῦ Θετοῦ αὐτοῦ πατρὸς λαμβάνει, ἐπειδὴ ἡ μὲν μάμμης, ἡ δὲ θείας ἔχει τάξιν πρὸς αὐτόν, καί ἡ μὲν, εἶναι β'. βῆθμοῦ, ἡ δὲ δ'. πρὸς αὐτόν, ἀλλ' οὔτε παίρνει τὴν ἀπὸ υἱοῦ ἐγγόνην τοῦ Θετοῦ τοῦ πατρὸς, οὔτε παίρνει τινὰς τὴν Θετὴν θυγατέρα τοῦ πάππου του, διατί λογίζεται ἀδελφὴ τοῦ πατρὸς του, θεία δὲ αὐτοῦ, καί ἀκολουθῶς μητρός τάξιν ἔχει πρὸς αὐτόν. (3)

(1) Ἀλλ' οὔτε οἱ Μοναχοὶ ἀναδέχονται παιδιά ἐκ τοῦ βαπτίσματος, καί ὅρα τὴν ὑποσημ. τοῦ γ'. τῆς δ'.

(2) Ἄξιον ζητήσεως καί ἀπορίας εἶναι, διὰ τί ἡ μὲν Νεαρά νομοθεσία Λέοντος τοῦ σοφοῦ προστάζει νά κρατοῦσι καί εἰς τὴν ἐξ υἱοθεσίας συγγένειαν τὰ ἴδια ἐκεῖνα, ὅπου ἀκολουθοῦν καί εἰς τὴν ἐκ τοῦ Ἁγίου βαπτίσματος συγγένειαν, καί κατὰ τὸ σημεῖωμα τὸ γεγονός ἐπὶ Νικολάου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ δὲ νόμος τοὺς μὲν ἐκ πλαγίου συγγενεῖς δέν ἐμπόδισεν ἀπὸ τὸ νά παίρνωνται εἰς τὴν ἐκ τοῦ Βαπτίσματος, ἐδῶ δὲ εἰς τὴν ἐξ υἱοθεσίας καί τοὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς ἐμπόδισεν; Ἀλλ' ἴσως ἐμπόδισεν αὐτοὺς, προηγουμένως μὲν, καί διατί κατὰ τοὺς νόμους, ἢ ἐξ υἱοθεσίας συγγένεια στενωτέρα φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐκ

τοῦ βαπτίσματος (καὶν αὐτὴ εἰς τοὺς ἐδικούς μας καιροὺς ἔπαυσε, καί σπανιάκις εὐρίσκεται), διὰ τοῦτο εἰς μὲν τὴν ἐκ τοῦ βαπτίσματος συγγένειαν, ἐμπόδισε μόνον ἕως τὸν γ'. βαθμὸν τοὺς κατὰ βάθος συγγενεῖς, τοὺς δὲ ἐκ πλαγίου τελείως δέν ἐμπόδισεν, εἰς δὲ τὴν ἐξ υἱοθεσίας ταύτην, καί τοὺς ἐκ πλαγίου ἀκόμη ἐμπόδισεν, ἐπομένως δὲ, καί διὰ τὸ νά γένουν φανεροὶ οἱ ἔχοντες κληρονομήσαι τὴν περιουσίαν τῶν ἐξ υἱοθεσίας συγγενῶν τους, ὡς καί εἰς τὴν ἐξ αἵματος, εἰς δὲ τὴν ἐκ τοῦ βαπτίσματος συγγένειαν, τοὺς ἐκ πλαγίου δέν ἐμπόδισεν, ὅτι μηδὲ οἱ κατ' αὐτὴν συγγενεῖς κληρονομοῦσι τοὺς πνευματικούς των πατέρας καί συγγενεῖς.

(3) Καί ἀπλῶς εἰπεῖν, κατὰ τὸν Βλάσταριν, ἢ ἐξ υἱοθεσίας.

Κεφάλαιον ι'.

Ἡ δὲ λεγομένη ἀδελφοποίησις, ὅχι μόνον εἶναι ἐμποδισμένη ἀπὸ τὸ λέ. Κεφ. τοῦ ιγ'. τίτλου τοῦ ε. βιβλίου τοῦ νόμου (σελ. 217. τῆς Γιοῦρ Γραικορ.) τελείως νὰ μὴ γίνεταί, καὶ ἀποβεβλημένη ἐστὶν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐναντία εἶναι εἰς τὴν φύσιν, κατὰ τὸν Χωμπτεινὸν Δημήτριον (αὐτόθ). Ἡ γὰρ θέσις μιμεῖται τὴν φύσιν, ἢ δὲ φύσις δὲν γεννᾷ ἀδελφὸν ποτε, ἀλλὰ υἱὸν· λοιπὸν καὶ ἡ θέσις, ὡς μιμουμένη τὴν φύσιν, δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἀδελφόν. Ὅθεν ἡ τοιαύτη ἀδελφοποίησις ὅχι μόνον δὲν γίνεταί, ἢ λογίζεται τελείως ἐμπόδιον εἰς τὸ νὰ ὑπανδρεύωνται ἀναμεταξὺ των οἱ τοιοῦτοι ψευδαδελφοποιητοί, ἀλλ' οὐδὲ ὅπως πρέπει νὰ γίνεττι. Ἀπόβλητον γὰρ ἐστὶ τοῦτο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὡς πολλῶν κακῶν καὶ ἀπωλείας πρόξενον ψυχικῆς εἰς τοὺς περισσοτέρους, καὶ ὕλη διὰ νὰ πληροῦνουν τινὲς τὰς ἡδονὰς καὶ τὰ σαρκικὰ των θελήματα, καθὼς ἡ δοκιμὴ μυρία εἰδείξε τὰ παρκαδεύματα κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τόπους.

Κεφ. ια'. Περὶ Μνηστείας, ἢ τοι Ἀραβωνισμοῦ.

Ἡ Μνηστεία, ἢ τοι ὁ ἀραβωνισμὸς, εἶναι κατὰ τοὺς νόμους μίξ ἐνθύμησις καὶ ὑπόσχεσις τῶν γάμων ὅπου μέλλουν νὰ γένουν (1) με συμφωνίαν, τότε τῶν ἀραβωνιζομένων, ὅσον καὶ τῶν γονέων αὐτῶν. Φαίνονται δὲ νὰ συμφωνοῦν εἰς τὸν ἀραβωνισμὸν ἐκεῖνοι ὅπου ἀπὸ τοὺς ρηθέντας δὲν ἀντιλέγουσι φανερώς (2). Ἐπειδὴ δὲ εἴπομεν εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ Ἀποστολικοῦ, ὅτι ἡ νόμιμος καὶ ἀληθὴς μνηστεία πρέπει νὰ γίνεταί μετὰ ἱερολογίαις, ὅταν ὁ ἄνδρας ἦναι ἰδ'. χρόνων, ἢ δὲ γυνὴ ἰγ'. με τὴν δόσιν τῶν ἀραβωνίων καὶ με τὸ συνειθισμένον φίλημα τῶν ἀραβωνιζομένων, διὰ τοῦτο δὲν εἶναι χρεῖα νὰ λέγωμεν πάλιν ἐδῶ τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ πέμπομεν τὸν ἀναγνώστην νὰ ἰδῇ τὰ αὐτὰ πλατύτερον ἐκεῖ, καὶ ποῖοι τὰ ἐδιώρισαν. Τόσον δὲ μόνον λέγομεν, ὅτι ὁ τοιουτοτρόπως γενόμενος ἀραβωνισμὸς, εἰ καὶ κατώτερος εἶναι τοῦ γάμου, ὡς ἴσως ὁμοίως σχεδὸν με τὸν τέλειον γάμον λογίζεται, καὶ οἱ τοιουτοτρόπως ἀραβωνισθέντες, εἴαν ἀποθάνῃ ἢ ἀραβωνιαστὴ των, οἱ μὲν μέλλοντες νὰ γένουν Ἱερεῖς, ἄλλην γυναῖκα νὰ πάρουν δὲν δύνανται, ὡς διγαμοὶ λογιζόμενοι, εἰ δὲ καὶ πάρουν, οὐ γίνονται Ἱερεῖς, ἀλλ' εἴαν καὶ γένουν καθαιροῦνται, κατὰ τὴν τοῦ Ξιφιλίνου ἀπόφασιν (σελ. 214. τῆς Γιοῦρ Γραικορ.). Οἱ δὲ λαϊκοὶ ἐμποδίζονται ἀπὸ τὸ νὰ λάβουν τὴν ἐξαδέλφην, ἢ ἄλλο πρόσωπον συγγενὲς τῆς ἀραβωνιαστῆς των, καὶ συντόμως εἰπεῖν, ὁ Συνοδικὸς τόμος τοῦ Πατριάρχου Σισινίου καὶ Ξιφιλίνου ἐδιώρισεν, ὅτι ὅσα πρόσωπα συγγενικὰ ἐμποδίζονται ἀπὸ τοὺς ὑπανδρευθέντας τελείως, τόσα νὰ ἐμποδίζωνται καὶ ἀπὸ τοὺς ὄντας ἀραβωνισμένους κατὰ τὸν ἄνωθεν τρόπον (3). Ὅσαι δὲ μνηστεία δὲν γένουν κατὰ τὸν ἄνωθεν τρόπον, αὐταὶ μνηστεία ἀληθινὰ οὔτε εἶναι, οὔτε ὀνομάζονται, ἀλλὰ ὡς ἀπλατ' ἀρέσκαιαι τῶν ἀνθρώπων εἰσι. Διὰ τοῦτο καὶ ἂν ἡ κόρη ἦναι ἀνήλικος, καὶ μικρότερη ἀπὸ ζ'. χρόνων ἀραβωνισθῇ (ἢ κατὰ τὸν Βλάσταριν μικρότερη ἀπὸ εἴ. χρόνων), δύναται ὁ ἀραβωνιαστικὸς τῆς νὰ πάρῃ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἀποθανούσης ἀραβωνιαστῆς του, κατὰ τὸν Συνοδικὸν τόμον Σισινίου καὶ Ξιφιλίνου. Ὁ τοιοῦτος δὲ δύναται νὰ γένη καὶ Ἱερεὺς, ἂν χαλασθῇ ἢ τῆς τοιαύτης ψευδομνηστείας συμφωνία, κατὰ τὸν Βλάσταριν. Ἐάν δὲ ἡ κόρη ἦτο ἐπτὰ χρόνων καὶ ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἐπτὰ, παρακάτω ὁμοίως ἀπὸ τοὺς ἰγ'. καὶ ἡ μνηστεία ἔγινε χωρὶς ἱερολογίαις, με συμφωνίαν δὲ μόνον, εἴαν ἀποθάνῃ αὕτη, διορίζει ὁ ἴδιος τόμος αὐτός, ἀλλὰ καὶ ἡ Νεαρά τοῦ Βασιλέως Ἀλεξίου, νὰ μὴ παίρῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ὁ ἀραβωνιαστικὸς τῆς, οὔτε ἄλλος τινὰς νὰ παίρῃ τὴν τοιουτοτρόπως μνηστὴν ὄσων τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀποθανόντος αὐτοῦ δηλ. (4)· ἐκεῖνος δὲ ὅπου ἀραβωνιασθῇ γυναῖκα καὶ δὲν ἐδιώρισε χρόνον πότε νὰ τὴν εὐλογηθῇ, πρέπει νὰ τὴν εὐλογηταί ἀνάμεσιν εἰς δύο χρόνους, ἂν εἰς τὸν ἴδιον τόπον εὐρίσκειται τῆς ἀραβωνιαστικῆς· εἰ δὲ λείπει, νὰ τὴν εὐλογηταί εἰς τρεῖς χρόνους,

συγγένεια πρέπει νὰ φυλάττεται καθὼς καὶ ἡ ἐξ αἵματος. τόσον εἰς τοὺς βαθμοὺς τῶν γάμων, ὅσον καὶ εἰς τῶν γονέων τὴν κληρονομίαν, καθὼς οἱ φιλευσεθεῖς νόμοι διδάσκουσι.

(1) Β.βλ. α. (ἐν σελ. 513. τῆς Γιοῦρ Γραικορ.).

(2) Βιβλ. β'. καὶ ζ'. (αὐτόθ).

(3) Οἱ τοιουτοτρόπως ἀραβωνισθέντες δὲν χωρίζονται, κἂν τύχη νὰ δαιμονισθῇ τὸ ἓν μέρος αὐτῶν, καθὼς οἱ νόμοι διορίζουσι. (Βλάσταρ. Κεφ. ιε' στοιχ. γ').

(4) Λέγει γὰρ ὁ Βαλαμίων (ἀποκρίσ. μη'.) ὅτι Κληρικὸς τις ἀραβωνισθεὶς δι' ἐγγράφων δεσμῶν γυναῖκα ἐπταετῆ, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ἄλλην γυναῖκα λαβὼν, δὲν ἐσυγχωρήθη ἀπὸ τὴν Σύνοδον, νὰ χειροτονηθῇ Ἱερεὺς ὡς διγαμος, ἐπειδὴ εἶπεν ἡ Σύνοδος, ὅτι ἡ ἐπταετὴς γυνὴ εἶναι δεκτικὴ ἔρωτος, καὶ φθορὰν ὑπομένει, καὶ ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τῆς πορνείας πειράζεται. Σημειῖται δὲ ὅτι, κατὰ τὴν Νεαράν τοῦ Βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, σφοδρῶς πρέπει νὰ ἐμποδισθῇ ἢ κατάρτος συνθήκη ὅπου ἐπικρατεῖ εἰς πολλοὺς τόπους, τὸ νὰ ἐμβαίνουν

οἱ ἀραβωνιαστικοὶ μέσα εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ἀραβωνιαστῶν τοὺς πρὸ τοῦ νὰ εὐλογηθοῦν, διατὶ ἀπὸ τὴν συχνὴν θεωρίαν καὶ συνομιλίαν ὅπου κάμνουσιν αὐτοὶ με αὐτὰς, ἀνάπτουσιν ἀπὸ τὸν ἔρωτα. καὶ πολλάκις σμίγουσι με αὐτὰς πρὸ τοῦ γάμου. Ὅθεν διὰ νὰ κοπῇ ἡ μεγάλη παρανομία αὕτη, πρέπει καὶ οἱ κατὰ τὸν ἄνωθεν Ἀρχιερεῖς, καὶ μάλιστα οἱ γονεῖς τῶν παιδίων, νὰ μὴ ἀφένουσιν αὐτὰ νὰ συνομιλοῦν με τὰς ἀραβωνιαστὰς των. Καὶ τοῦτο δὲ πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι καὶ χωρὶς μνηστείας καὶ ἀραβωνία ὁ γάμος γίνεταί, κατὰ τὴν Συνοδικὴν διάγνωσιν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νικολάου, τοῦ ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, λέγουσαν· Ἀραβωνιζόμενοι δίδονται ὅχι μόνον εἰς τὸν γάμον, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ἄλλην ἀλλαγίαν καὶ πραγματείαν, ὅχι ἀναγκαστικῶς, ἀλλὰ θεληματικῶς. Λοιπὸν καθὼς εἰς τὰς ἄλλας πραγματείας δὲν λέγομεν ὅτι εἶναι ἄκυρον ἐκεῖνο ὅπου γένη, ἂν καὶ ἀραβωνιζόμενοι δὲν δοθοῦν, ἔτσι καὶ ὁ γάμος εἶναι βέβαια ἀχωριστός, κἂν καὶ ἀραβωνιασμὸς δὲν φθάσῃ νὰ γένη (σελ. 216. τῆς Γιοῦρ. Γραικορ.).

κατὰ τὸν Βλάσταριν. Ἐὰν ὅμως κἀμμία εὐλογος αἰτία καὶ ἀνάγκη ἀκολουθήσῃ, μακραίνει ἡ διαρία περισσότερον καὶ ἀπὸ τοὺς τέσσαρας χρόνους, κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον. Ὅρα ταῦτα πάντα εἰς τὸν Βλάσταριν, εἰς τὸ περὶ Μνηστείας, καὶ εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον, βιβλ. δ'. τίτλ. α'. καὶ ς'. Ὅποιος δὲ ἀρπάσῃ ἄλλου ἀρραβωνιαστήν, πρέπει νὰ τὴν ἐπιστρέφῃ εἰς τὸν ἀρραβωνιαστικὸν τῆς, κἀν καὶ τὴν ἐφθεῖρε, κατὰ τὸν ιά. τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ καὶ τὸν κβ'. Βασιλείου. Ὅρα καὶ τὸν κέ. τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ (1).

ΤΥΠΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΙΝΩΝ

Τύπος Συστατικοῦ καὶ Ἀπολυτικοῦ Γράμματος.

Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ Κανόνες διακελεύουσι, συστατικαῖς καὶ ἀπολυτικαῖς ἐπιστολαῖς τοὺς ἀποδημεῖν ἐθέλοντας Ἱερωμένους, παρὰ τῶν αὐτοὺς χειροτονηκόντων ἐφοδιάζεσθαι. Συστατικαῖς μὲν τοῦ τε δόγματος καὶ βίου καὶ τῆς χειροτονίας αὐτῶν, ἐξαιρέτως δὲ, τῆς διαβληθείσης αὐτῶν ὑπολήψεως, ἀπολυτικαῖς δὲ, πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀδείας, ἢ παρ' αὐτῶν εἴληφον ἐνεργεῖν τὰ τῆς Ἱερωσύνης, ὅπου περ' αὐτῶν ἀπέλθωσι. Τούτοις τοιγάρων καὶ ἡμεῖς τοῖς Θεοῖς καὶ Ἱεροῖς Κανόσιν ἐπόμενοι, τοῖς ἀπανταχοῦ Ἱερωμέοις καὶ λαϊκοῖς, διὰ τοῦ παρόντος Συστατικοῦ ἐν ταύτῳ καὶ Ἀπολυτικοῦ γράμματος, πρωτοτύπως συνιστῶμεν τὸν ἐπιφέροντα τοῦτο εὐλαβεστάτον καὶ πανοσιωτάτον ἐν Ἱερομονάχοις (ἢ κιδεσιμώτατον ἐν Ἱερεῦσι) κύριον (δεῖνα) ὅτι καὶ τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος ἔχει, καὶ βίου σεμνοῦ καὶ ἀδιαβλήτου ὑπολήψεως καὶ ὅτι, παρ' ἡμῶν τῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, χειροτόνηται νομίμως καὶ κανονικῶς, κατὰ τὴν συμμαρτυρίαν τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ Πατρὸς καὶ ἄλλων ἀξιοπίστων ἀνδρῶν, βαθμηδὸν Ἀναγνώστης, Ὑποδιάκονος, Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος, ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ (δεῖνος Ἁγίου) ἐπομένως δὲ καὶ ἀπολύομεν αὐτὸν καὶ ἐξουσίαν διδόμεν, ὅπου αὐτὸν ἀπέλθῃ, τὰ τῆς Ἱερωσύνης ἀκωλύτως ἐπιτελεῖν, μετὰ καὶ τῆς κανονικῆς ἀδείας καὶ συναινέσεως τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως. Ὅθεν εἰς πίστωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐδόθη τὸ παρὸν ἡμῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ (ὄρα καὶ τὸν ιβ'. Ἀποστολ.) (αὐξδ'. Μαρτίου.).

Τύπος Ἐνταλτηρίου Γράμματος.

Ἡ μετριότης (ἢ ἡ ταπεινότης) ἡμῶν, διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἀνατίθησί σοι τῷ πανοσιωτάτῳ ἐν Ἱερομονάχοις (ἢ ἐν Ἱερεῦσι) κυρίῳ (δεῖνι) ὡς ἀνδρὶ τιμίῳ, καὶ εὐλαβείας ἀξίῳ, τὸ τῆς Πνευματικῆς πατρότητος λειτουργήμα. Ὅς δὲ ὀφείλεις ἀναδέχεσθαι τοὺς λογισμοὺς πάντων, τῶν ἐπὶ ἐξομολογήσει τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων προσερχομένων σοι, καὶ ἀνακρίνειν αὐτοὺς καὶ τὰ βάρη τῶν καρδιῶν αὐτῶν, ἐρευνᾶν τὰ διανοήματα καὶ τὰς πράξεις κατχμανθάνειν: ἐφ' ᾧ, τὰς μὲν ἀρχὰς καὶ αἰτίας ὡς οἶόν τε ἀνυστέλλει καὶ ἀνασπᾶν, τὰ δὲ τέλη καὶ ἐνεργήματα τούτων εὐθύνειν κανονικῶς καὶ πρὸς τὰς ἐξεις καὶ διαθέσεις τῶν προσερχομένων, καὶ τὰ φάρμακα τούτοις ἐπιτιθέσθαι, καὶ γίνεσθαι τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα παντας κερδήσῃ, νῦν μὲν ἐλέγχων, νῦν δὲ ἐπιτιμῶν καὶ παρακαλῶν, καὶ παντὶ τρόπῳ τὴν σωτηρίαν τούτων πραγματευόμενος. Ὅθεν καὶ δῆσεις μὲν, ἀδεῖ δεσθῆναι, λύσεις δὲ πάλιν τὰ λύσεως ἀξία. Ἐτι δὲ ὀφείλεις τοὺς προσερχομένους εἰς τὸ τῆς Ἱερωσύνης ἀξίωμα οὕτω διερευνᾶν καὶ ἀκριβῶς ἐξετάζειν, ὡς οἱ θεοὶ καὶ Ἱερεῖς ἀπαιτοῦσι Κανόνες, μήποτε ἀμαρτίας ἀλλοτριῆς συγκοινωνήσῃς, καὶ τὴν σαυτοῦ ψυχὴν σὺν ταῖς ἐκείνων, τῷ αἰωνίῳ πυρὶ παραλῶς. Ἀποκείρειν δὲ καὶ Μοναχοὺς, μετὰ δοκιμῆς, καὶ ἀναδόχων, κατὰ τοὺς Κανόνας, ὡς σύνηθες. Καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ὀφείλεις ἐν πάσῃ εὐλαβείᾳ ἀναστρέφεσθαι καὶ σεμνότητι, ἥτις ἀμύζουσα ἐστὶ πνευματικοῖς ἀνδράσιν, ὡς λόγον ἀποδώσων τῷ Θεῷ. Ὅθεν εἰς δῆλωσιν ἐδόθη σοι καὶ τὸ παρὸν ἡμῶν Ἐνταλτήριον γράμμα.

(Σημειῶσαι ὅτι τὸ, ἡ μετριότης, γράφουσιν οἱ Πατριάρχαι, ἢ καὶ ὁ Θεσσαλονίκης καὶ ὁ Μονεμβασίας, κατὰ τινὰ φιλοτιμίαν βασιλικὴν, πλὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν μόνων τὸ δὲ, ἡ ταπεινότης, γράφουσιν ἀπλῶς ὅλοι οἱ Μητροπολιταί, Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Ἐπίσκοποι).

Τύπος Κανονικῆς Συμμαρτυρίας.

Οἱ τὰ θεῖα καλῶς διαταξάμενοι θεοκῆρυκες Ἀπόστολοι, καὶ ὁ μετ' αὐτοὺς τῶν θεοφόρων Πατέρων σύλλογος, κανονικῶς ὄρισαν, μηδένα τοῦ θεοῦ βαθμοῦ τῆς Ἱερωσύνης καταξιοῦσθαι δίχα πολλῆς ἐρεύνης καὶ ἀκρι-

(1) Ὁ δὲ ἐ. τίτλ. τοῦ κη'. βιβλ. τῶν Βασιλικῶν λέγει, ὅτι ἐν ἡμῶν νὰ πάρω εἰς γυναῖκα τὴν ἀρραβωνιαστήν τοῦ πατρὸς μου, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ μου (ἢ παρ' ἄλλοις τοῦ υἱοῦ μου), ἐπειδὴ ἡ μὲν ἔχει τάξιν μητρικῆς πρὸς ἐμὲ, ἢ δὲ νόμφης. Καὶ πάλιν Ἄν ἡμῶν νὰ πάρω τὴν μητέρα τῆς ποτέ μου ἀρραβωνιαστῆς, ἐπειδὴ καὶ ἔγινε πενθερά μου. Καὶ πάλιν λέγει ἀλ-

λαχοῦ ὁ πολιτικὸς νόμος, ὅτι ὁ θετὸς πατὴρ ἐν ἡμῶν νὰ πάρῃ τὴν ἀρραβωνιαστήν τοῦ θετοῦ τοῦ υἱοῦ, κἀν καὶ ἡ θεσὶς λυθῇ διότι αὕτη, ὡς νόμφη μὲν αὐτοῦ λογίζεται, ὡς δὲ γυνὴ τοῦ ἰδίου υἱοῦ. Ὅρα καὶ τὰς περὶ Μνηστείας δύο Συνοδικὰς ἀποφάσεις Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου (σελ. 214. τῆς Γιοῦρ Γραικορωμ.).

Θεός εξετάσεως, ἵνα μὴ ὑπ' ἀναξίων τὰ θειότατα τελεσιουργῶνται. Προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ καὶ ὁ κατὰ πνευμᾶ μοι υἱός (δεῖνα), υἱός τοῦ (δεῖνος) ἐκ χώρης τῆς (δεῖνος), ἐζήτησε λαβεῖν τὸ μέγα τῆς Ἱερωσύνης ἀξίωμα. Ὦν καὶ στήσας ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ βέθη τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐρευνήσας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλων ἀξιοπίστων ἀνδρῶν πληροφορηθεὶς τῶν εἰδόντων τὴν αὐτοῦ πολιτείαν, καὶ μηδὲν εὐρών ἐν αὐτῷ, κατὰ νόμους κωλύων, μαρτύρομαι αὐτὸν ἀξίον τῆς Ἱερωσύνης ὄντα καὶ τέλειον τῇ ἡλικίᾳ, καθὼς οἱ ἱεροὶ Κανόνες διακελεύονται. Ὅθεν καὶ ἐδόθη αὐτῷ τὸ παρὸν εἰς ἐνδειξίν, κεκυρωμένον ἰδίᾳ ἐμῇ ὑπογραφῇ, καὶ μαρτυρίαις, ὧν προείρηκα ἀξιοπίστων μαρτύρων. Καὶ οὕτως ὑπογράφεται, ὅτε Πνευματικὸς καὶ οἱ μάρτυρες. αὐξδ'.

Τύπος τοῦ πρὸς τοὺς Πένητας Γράμματος.

Ἐντιμότατοι Κληρικοί, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς καὶ οἱ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπαρχίας, χάρις εἰς ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ. Ὁ τὸ παρὸν ἡμῶν ἐπιφέρων γράμμα τιμιώτατος ἐν Χριστῷ ἀδελφός (δεῖνα), ὑπαρχὼν ἐκ τῆς πόλεως (δεῖνος), ἐκ τινῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ ἀνωμαλιῶν ὑπέπεσεν εἰς χρέος βαρύτερον γροσίων τόσων, ὡς ἔγνωμεν καλῶς καὶ ἐπληροφορήθημεν παρὰ τῶν εἰδόντων τὰ κατ' αὐτόν. Ὅθεν μὴ ἔχων ὁ δυστυχὴς ἀλλαχόθεν βρηθείας καὶ ἐλέους τυχεῖν, προστρέχει εἰς τὰ φιλόχριστα σπλάγχνα ὑμῶν τῶν φιλελεηρόνων Χριστιανῶν. Ὑποδεξάμενοι τοίνυν αὐτὸν ἀπαξάπαντες ἰλαρῶ τῷ προσώπῳ, ὡς Θεοδιδόκτοι ὄντες εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους, [ἀ. Θεσσ. δ'. 9.] κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἕκαστος τὴν κατὰ δύναμιν ἐλεημοσύνην [Ματθ. ε'. 7.] αὐτῷ ἐπιχορηγήσατε, διὰ τὸν τοὺς ἐλεήμονας μακαρίζοντα Κύριον. Οἴδατε γάρ, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου ρύεται, κατὰ τὸν Γωβίτ, [Γωβίτ ιβ'. 8.] καὶ ὅτι, κατὰ τὸν Παροιμιαστήν, «ὁ ἐλεῶν πτωχόν, δανεῖζει Θεῷ,» [Παροιμ. ιθ'. 17.] οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος, καὶ ἡ παρ' ἡμῶν εὐχὴ καὶ εὐλογία εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Τύπος Διαθήκης. (1).

Τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ, φθόνῳ διαδόλου, τὴν ζωοποιὸν παραβάνας τοῦ Θεοῦ ἐντολήν, ἔπαντες ἡμεῖς, οἱ ἐξ ἐκείνου τὸ γένος κατὰ διαδοχὴν ἔλκοντες, οὐ μόνον θνητοὶ ἐξ ἀθανάτων κατέστημεν, ἀλλ' οἴμοι! καὶ

(1) Σημειῶσαι δὲ ὅτι κατὰ τρεῖς τρόπους ἀφίνει τινὰς τὰ πράγματά του, ἢ μὲ διαθήκην, ἢ μὲ κωδῖκελλον, ἢ καὶ ἀγράφως. Διαθήκη λοιπὸν εἶναι μία δικαία θέλησις, τὴν ὅποιαν κάμνει τινὰς ἔχων τὸν νοῦν του ὑγιᾶ, εἰς ἐκεῖνα, ὅπου θέλει νὰ γένουν μετὰ τὸν θάνατόν του, κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον (βιβλ. ε. τίτλ. α.)· διὰ τῆς διαθήκης ἀφίνει τινὰς πρῶτον τὸ φαλκίδιον, ἧτοι τὸ μερίδιον καὶ τὴν κληρονομίαν εἰς τοὺς νομίμους κληρονόμους του καὶ συγγενεῖς, ἧτοι ἂν ἔχη τέσσαρα, ἢ ὀλιγώτερα παιδιὰ, ἀφίνει εἰς αὐτὰ τὸ τρίτον μερίδιον τῆς περιουσίας του, εἰ δὲ παράνω ἀπὸ τὰ τέσσαρα, τὸ ἡμισυ τῆς περιουσίας του, καὶ τὰ λοιπὰ δύο μερίδια, ἢ τὸ ἡμισυ τὰ ἀφίνει κατὰ δεύτερον λόγον (αὐτόθι. τίτλ. θ'.) λεγάτον, ἧτοι τὰ ἀφίνει αὐτὸς δωρεὰν καὶ χάριν διὰ νὰ τὸν ἐνθυμοῦνται, εἰς ὅποιον θέλει καὶ βούλεται ἡγαπημένον του, ἢ συγγενῆ του, εἴτε καὶ ξένον. Ἡ δὲ ἀφίνει εἰς πτωχοὺς, εἰς Μοναστήρια, εἰς νοσοκομεῖα, εἰς σχολεῖα, καὶ εἰς ἄλλα τοιαῦτα θεοφιλεῖ ψυχικά. Λεγάτον γὰρ εἶναι δωρεὰ ἐν διαθήκῃ καταλειφθεῖσα (βιβλ. μδ'. τῶν Βασιλικῶν, τίτλ. α.) καὶ κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον (αὐτόθι τίτλ. ι.) γίνεται καὶ μυστικὴ διαθήκη, ἧτις πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἰδιοχείρου ὑπογραφὴν καὶ βουλλαν τοῦ διατιθεμένου. Ἀγραμμάτου δὲ αὐτοῦ ὄντος, νὰ γράφῃ καὶ ὁ γραφεὺς καὶ οἱ μάρτυρες, ὅτι ἐν φόβῳ Θεοῦ ἀληθῶς ταῦτα γράφουν, καθὼς τὰ ἤκουσαν ἐκ στόματος τοῦ ποιούντος τὴν διαθήκην. Ἡ δὲ φανερά διαθήκη πρέπει νὰ ἦναι βεβαιωμένη μετὰ τὴν ὑπογραφὴν καὶ βουλλαν τοῦ Πρακτωρός (ἧτοι τοῦ ἄρχοντος), καὶ μετὰ τὴν ὁμόφωνον μαρτυρίαν καὶ βουλλαν ἐπτὰ ἢ πέντε μαρτύρων, ἐν καιρῷ δὲ ἀνάγκης, καὶ τριῶν ἢ δύο μαρτύρων, γράφοντος καὶ τοῦ ποιούντος τὴν διαθήκην ἰδιοχείρως τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου του (Ἀρμενόπουλος αὐτόθι. τίτλ. α.). Αἱ διαθήκαι ἄλλαι μὲν ἐσχιζονται ὁλοκλήρως ἢ κατὰ μέρος, ὅταν τὸν θετὸν υἱὸν του δὲν γράφῃ κληρονόμον εἰς τὴν διαθήκην του ὁ δια-

θέμενος, καὶ ὅταν ἔχη ὑπεξουσίαν θυγατέρα, ἢ ἔγγονον καὶ δὲν τοὺς γράφῃ καὶ αὐτοὺς κληρονόμους· σχιζεται κατὰ μέρος καὶ διὰ ἄλλα πολλὰ αἷτια. Ἄλλαι δὲ διαθήκαι ἀκυροῦνται, ὅταν ἡ κατὰ νόμους δευτέρα διαθήκη ἀκυρόνῃ τὴν πρώτην. καὶ διὰ ἄλλα πολλὰ. Ἄλλαι δὲ διαθήκαι εἶναι ἀτελεῖς, ὅταν δὲν ἦναι παρόντες ἐπτὰ ἢ πέντε μάρτυρες, οὐδὲ συμφώνως τὴν ὑπογράφουν καὶ τὴν βουλλώσουν, μηδὲ τὸ ὄνομα γράφῃ τοῦ κληρονόμου ἰδιοχείρως ὁ διατιθέμενος (Ἀρμενόπουλ. αὐτόθι τίτλ. ε.). Δὲν πρέπει δὲ τινὰς νὰ ἀφίη δωρεὰς καὶ λεγάτα εἰς τὴν διαθήκην του, ἐξω ἀπὸ τὰ κοινὰ νόμιμα, ἧγουν πρῶτον πρέπει νὰ ἀφίη τὸ νόμιμον μέρος εἰς τὰ παιδιὰ του, καὶ ὑστερον ἀπὸ τὸ ἐπιλοιπον μέρος τῆς περιουσίας του νὰ εὐγάνῃ καὶ τὴν προῖκα καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν, καὶ τότε ἂν περισσεύσῃ, νὰ τὸ ἀφίη δωρεὰν καὶ ψυχικόν, ὅπου θέλει (Ἀρμενόπουλ. αὐτόθι. τίτλ. α. καὶ τίτλ. θ'). Γίνεται καὶ πρώτη, γίνεται καὶ δευτέρα, ἢ ὑστέρᾳ διαθήκη· καὶ εἰ μὲν εἶναι τελεία ἢ ὑστέρᾳ, χαλᾷ τὴν πρώτην (Ἀρμενόπουλ. αὐτόθι, τίτλ. α.), εἰ δὲ εἶναι ἀτελής, δὲν τὴν ἐσχιζει (αὐτόθι. τίτλ. ε.)· βεβαιοῦται δὲ καὶ ἡ πρώτη, ὅταν ἀναφέρεται ἀπὸ τὴν ὑστέρᾳ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ διαθήκης. Κωδῖκελλος δὲ εἶναι μία ἀναπλήρωσις τῆς λειψῆς διαθήκης, ὅστις γίνεται ὅταν, ἀφ' οὗ κάμῃ τινὰς τὴν διαθήκην του, καὶ ἐνθυμηθῇ ὑστερον ἄλλα τινὰ, τότε γράφει εἰς ἄλλο χαρτίον ἐκεῖνα ὅπου ἐλησημόνησε νὰ γράφῃ εἰς τὴν διαθήκην, τὸν ὅποιον Κωδῖκελλον βεβαιοῦσι πέντε μάρτυρες μόνον, καὶ ὁμοῦ ὅλοι οἱ εὐρισκόμενοι παρόντες. Γίνεται δὲ καὶ Κωδῖκελλος πολλακίς χωρὶς νὰ γένη διαθήκη, ὅταν ἀπὸ ἀναγκαίαν περιστάσιν δὲν φθάσῃ τινὰς νὰ κάμῃ τελείαν διαθήκην (Ἀρμενόπουλ. αὐτόθι. τίτλ. ζ'). ἀγράφως δὲ ἀφίνει τινὰς τὰ πράγματά του, ὅταν παραγγεῖλῃ καὶ διαθέσῃ αὐτὰ ἔμπροσθεν πέντε μαρτύρων, κατὰ τὴν κέ. Νεσρὰν τοῦ σοφοῦ Λέοντος (παρὰ Ἀρμενοπούλ. αὐτόθι. τίτλ. α.), ἢ καὶ

τῷ θανάτῳ παραδιδόμεθα, ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκῶμεν, καὶ ἐν ὥρᾳ, ἣ οὐ γινώσκουμεν. Δι' ὃ καὶ ὁ Κύριος, ποτὲ μὲν διὰ τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου παραγγέλλει τῷ Βασιλεῖ Ἑζεκία, «Τάξον περὶ τοῦ οἴκου σου ἀποθνήσκεις γὰρ σὺ καὶ οὐ ζήσῃ». [Ἠσαΐας λή. 1]. Ποτὲ δὲ ἐν Εὐαγγελίοις αὐτὸς δι' ἐκείνου, «Γρηγορεῖτε, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ἣ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται». [Ματθ. κε. 13]. Τούτου χάριν καὶ ἐγώ, ὁ δεῖνα, φοβούμενος, μὴ ποτε διὰ τὸ ἀδελφὸν τοῦ θανάτου, τὰ κατ' ἐμὲ ἀδιάθετα μείνωσιν, ἐρωμένους ἔχων τοὺς λογισμοὺς καὶ τὸν νοῦν ὑγῆ, τὴν παροῦσάν μου τελευταίαν διατίθεμαι διαθήκην. Καὶ πρωτοτύπως μὲν ἀφήμι πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς μου Χριστιανοῖς καὶ αὐτοῖς τοῖς μισοῦσι καὶ ἀδικήσασιν τὴν ἀπὸ καρδίας συγχώρησιν. Ἐπομένως δὲ, διατάσσω περὶ τῆς κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας μου ταῦτα. Ἀφήμι τῷ δεῖνι καὶ τῷ δεῖνι (καὶ γράφει ἐδῶ, τόσον τὴν νόμιμον κληρονομίαν εἰς τοὺς συγγενεῖς του, ὅσον καὶ τὰς δωρεὰς καὶ ψυχικὰ ὅπου θέλει. Ἐν δὲ τῷ τέλει γράφει οὕτω) (1). Τούτων μου τὴν διαθήκην κυρίαν καὶ βεβαίαν εἶναι βούλομαι ἐπὶ παντὸς δικαστηρίου καὶ πάσης ἐξουσίας, ὃ δὲ ἐπιχειρῶν αὐτὴν ἀνατρέπειν, δώσει λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως τῷ ἀπροσωπολήπτῳ Κριτῇ, καὶ τὰς ἀρὰς εἴη τῶν Ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων Πιτέρων. Διὸ αὕτη χειρὶ τῇ ἐμῇ ἐβεβαιώθη καὶ ἄλλων ἀξιοπίστων προσώπων ὑπογραφαῖς εἰς ἀσφάλειαν (αψήγ'. Ἰουλίου).

«Ὁ δεῖνα ἀγνοῖ τὴν διαθήκην καὶ ἀρεσθεὶς πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ, καὶ ἰσχύειν αὐτὴν κελεύω καὶ βούλομαι»

Ἐρεξίης δὲ ὑπογράφουσι καὶ οἱ μάρτυρες οὕτω.

Ὁ δεῖνα παρῶν τῇ διαθήκῃ ταύτῃ τοῦ δεῖνος καὶ παρακληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ. (Περὶ δὲ τοῦ πῶς κληρονομοῦν οἱ κληρονόμοι, δεῖ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ λ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ).

Τύπος Προικοσυμφώνου Γράμματος.

Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ἐν Κανᾷ γάμον παραγενομένου, κάκεισε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον μεταβαλόντος, καὶ διὰ τῆς ἀρχῆς τῶν σημείων ταύτης τὴν δόξαν αὐτοῦ φανερώσαντος, ὡς ὁ τῶν Εὐαγγελιστῶν ἐξηγώτατος ἱστορεῖ Ἰωάννης: θείας εὐλογίας καὶ τιμῆς ὁ γάμος ἡξίωται, καὶ εἰς βαθμὸν ὑπερύψωται Μυστηρίου, δηλωτικοῦ Μυστηρίου μεζόνος· καὶ δείκνυσι Παῦλος βοῶν, νῦν μὲν, «Γίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος». [Ἐβρ. ιγ'. 4]. Νῦν δὲ «τὸ Μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν». [Ἐφεσ. ε. 32]. Ἐντεῦθεν καὶ οἱ κατὰ τοὺς θείους Κανόνας καὶ νόμους εἰς γάμον συναπτόμενοι, παρὰ Κυρίου εὐλογοῦσθαι καὶ ἀρμόζεσθαι λέγονται, εἴ γε κατὰ τὸν Παροιμιαστὴν, «παρὰ Κυρίου ἀρμόζεται γυνὴ ἀνδρί». [Παρ. ιθ'. 14]. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἡμεῖς, ὅτε Πέτρος καὶ ἡ Μαρία, διὰ τοιούτου νομίμου καὶ Κανονικοῦ γάμου συνάψαι μέλλομεν τὸν υἱὸν ἡμῶν Ἰωάννην τῇ τιμῇ Ἐλένη τῇ θυγατρὶ Παύλου καὶ Ἐλισάβετ, προηγουμένως μὲν ἀποδίδομεν αὐτῷ τὰς ἀπὸ καρδίας καὶ ψυχῆς πατρικῆς ἡμῶν εὐχὰς τε καὶ εὐλογίας, ἵνα ἔχη ταύτας διὰ βίου στηριγμὸν καὶ σωτηριῶδες ἐφόδιον. «Εὐλογίη γὰρ πατρὸς κατὰ τὸν Σειράχ, στηρίζει οἴκους τέκνων». Ἐπομένως δὲ, δίδομεν αὐτῷ εἰς λόγον προικῆς, τὸ καὶ τὸ (καὶ ἐδῶ γράφουσιν ὅσας προίκας θέλουσι, τόσον οἱ γονεῖς τοῦ ἀνδρός, ὅσον καὶ οἱ γονεῖς τῆς γυναικός. Ἐἴτα ἐν τῷ τέλει προσθέτουσι). Ταῦτα πάντα δίδομεν ἐλουσία γνώμη ἡμεῖς οἱ γονεῖς καὶ πατέρες τοῦ ἀνωτέρω ἀνδρός Ἰωάννου καὶ τῆς ἀνωτέρω γυναικός Ἐλένης, ἵνα ἔχωσιν αὐτὰ ἀμφοτέρω διὰ παντὸς τοῦ βίου, καὶ ἐξουσιάζωσιν αὐτῶν ὡς ἰδίων κτημάτων, καὶ ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ εἰς τὸ εἴης, ἐσμέν πάντῃ ἀπηλλοτριωμένοι τῶν τοιούτων καλῶς δεδομένων προικῶν πραγμάτων, κινήτων τε καὶ ἀκινήτων, αὐτοὶ τε ἡμεῖς καὶ τὰ ἐξ ἡμῶν τέκνα, δηλονότι τὰ τοῦ διακληφθέντος ἀνδρογύνου ἀδελφία. «Οἶκον γὰρ καὶ ὑπερξίν, κατὰ τὸν Σολομώντα, μερίζουσι πατέρες παῖσι» [Παρ. ιθ'. 14]. Ὁ δὲ Θεός, ὁ εἰπὼν πρὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν, «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε», [Γεν. α. 28], αὐξάναι καὶ πληθύναι αὐτοὺς, εὐτεκνίαν καὶ πολυτεκνίαν, τὸ πᾶσι γονεῦσι περιπόθητον χρῆμα αὐτοῖς χαριζόμενος μέχρι τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, καὶ εὐλογήσασιν αὐτοὺς, ὡς εὐλόγητε τὸν Ἀβραάμ καὶ τὴν Σάρραν, τὸν Ἰσαάκ καὶ τὴν Ρεβέκκαν, τὸν Ἰα-

ἐπὶ τριῶν μαρτύρων κατὰ τοὺς νόμους Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου (τίτλ. ις'. σελ. 109. τοῦ β'. βιβλ. τῆς Γιοῦρ. Γραινορωμ.). Πλὴν ὅταν ἡ διαθήκη εἶναι βεβαία καὶ κερωμένη, ὅλα, ὅσα αὐτὴ διορίζει, πιάνονται, ὅσα δὲ ἄλλα χωρὶς διαθήκην ἐδωρίσθησαν, δὲν πιάνονται, κατὰ τὸ β'. βιβλ. τῶν Βασιλικῶν τίτλ. γ'. ὅτι δὲ ἡ βούλησις καὶ ἐπιλογή τοῦ τελευτήσαντος πρέπει νὰ μὲν βεβαία, καὶ ὁ μα'. Ἀποστολικός, καὶ ὁ κδ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ὁ πθ'. τῆς ἐν Καρθ. καὶ τὸ λζ'. βιβλ. τῶν βασιλικ. τίτλ. δ'. Κεφ. ιδ'. συμμαρτυροῦσι, καὶ ὁ Ἀπόστολος φησὶ «Κερωμένην ἀνθρώπου διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται» (Γαλ. γ'). «Ὁρα καὶ τὸν μα'. Ἀποστολικὸν καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ λ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ.

(1) Τινὲς δὲ νεώτεροι λέγουσιν, ὅτι πρῶτον πρέπει νὰ διατάσσῃ τις νὰ δοθῇ τὸ χρεῖος του εἰς τοὺς χρεωφειλέτας του κατ' ὄνομα, καὶ ἡ ζητεῖται καὶ ἀδικίας, ὅπου εἰς τινὰς ἔκαμε δευτε-

ρον νὰ εἴδεται ἡ πληρωμὴ εἰς τοὺς δούλους του· τρίτον νὰ εἴδῃ ἔλεος διὰ τὴν ψυχὴν του καὶ τὴν θαντὴν του· καὶ τέταρτον ὅτι μείνει νὰ τὸ μοιράζουσι οἱ νόμιμοι κληρονόμοι του, οἱ πλησιέστεροι πρῶτον, ἔπειτα οἱ μακρότεροι. Λέγει δὲ ὁ θεὸς Χρυσόστομος ὅτι, εἰς τὰς διαθήκας πρέπει νὰ γράφεται πάντοτε ὁ Χριστός, ἥτοι οἱ πτωχοὶ, ὑποκάτω εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ὁποίων λαμβάνει ὁ Χριστὸς τὴν ἐλεημοσύνην, ὡς εἶπεν· «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κε'. 40.)· τὰ δὲ λόγια τοῦ χρυσορρήμονός εἰσι ταῦτα· «Ἐν ταῖς διαθήκαις τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν κληρονομίαν» (λόγ. ιη'. πρὸς Ἐφισ.). Καὶ πάλιν «Ὅταν τις μίλλη τελευτῆν, ὁ οἰκεῖος τῷ τελευτῶντι κατασκευαζέτω τὰ ἐντάφια, καὶ ἐπιθέτω τὸν ἀπίοντα τοῖς δεομένοις τι καταλημπάνειν» (Ὁμιλ. πε'. εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην).

κὼς καὶ τοὺς δώδεκα Πατριάρχας, καὶ ὄψῃ αὐτοῖς ὁμόνοιαν, συμφυχίαν, ζωὴν εἰρηνικὴν καὶ ἐνάρετον, πληρῶν εἰς αὐτοὺς καὶ τὴν εὐλογίαν ἐκείνην τοῦ προφητᾶνακτος Δαβὶδ, δηλονότι, ἵνα «ὁ μὲν ἀνὴρ εἴη πεπληθυσμένος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡσεὶ κέρδος τοῦ λιθάνου, ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ, ὡς ἀμπελος εὐθηνούσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης αὐτῶν», [Ψαλμ. ρζ'. β.] καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἵνα «διὰ τῆς τοιαύτης καλῆς τεκνογονίας καὶ αὐτοὶ σωθῶσι, μένοντες ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης», [ἀ. Τιμ. β. 15.] ὡς λέγει ὁ Παῦλος. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν προικοσύμφωνον, ὑπογεγραμμένον δι' ἀξιοπίστων μαρτύρων. Ἐν ἔτει αὐξδ'. κατὰ μῆνα Αὐγούστου.

Τύπος κανονικοῦ Διαζυγίου.

Προκαθημένης τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, συνεδριαζόντων αὐτῇ καὶ τῶν ἐντιμοτάτων Κληρικῶν, εὐλαβεστάτων Ἱερέων, καὶ τιμιωτάτων Ἀρχόντων τε (καὶ Προεστώτων) παρέστη ἐνώπιον πάντων ὁ τιμιώτατος κύρ. Γεώργιος ἀπὸ χωρίου, ἡ ἐνορίας (τῆς δεῖνος) κατηγορῶν τῆς αὐτοῦ γυναικὸς Μαρίας μοιχείας ἐγκλημα, καὶ λέγων ὡς εὗρεν αὐτὴν ἀληθῶς μιάνασαν τὴν ἐπ' αὐτῇ κοίτη τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ παρ' ἄλλου ἐπαυτοφώρῳ μοιχευμένην. Ἀπαιτηθεὶς δὲ περὶ τούτου, καὶ μάρτυρας ἀξιοπίστους παρήγαγε (τὴν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα), οἵτινες ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐν βάρει συνειδήσεως, ἐνώπιον πάντων ἐμαρτύρησαν περὶ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς, ὡς ἀψευδῶς οὐκ ἐψύλαξε τὴν προσήκουσαν πίστιν τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ, ἀλλ' ἐπιβουλευσαμένη τὴν ἐκυτῆς σωφροσύνην, μοιχαλῆς ἐχρημάτισε. Καὶ τοίνυν ἡ ταπεινότης ἡμῶν, τούτων ἀκούσασα καὶ πληροφορηθεῖσα, ἔδωκεν ἀναβολὴν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. Καὶ δὴ χρηταμένη ἔπειτα διαφόροις λόγοις καὶ τρόποις, ὥστε καταπεισάτω τὸν διαληφθέντα Γεώργιον παραλαβεῖν αὐτὴν καὶ δεχθῆναι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ (ἔξεστι γὰρ καὶ τοῦτο κατὰ τοὺς θεῖους νόμους), παραβλέψαντα τὸ τοιοῦτον αὐτῆς παράπτωμ, μετανοήσας πικρῶς ἐπὶ τούτῳ, καὶ μηδέ ποτε ἄλλοτε τοῦτο πράξει ὑποσχουμένης, καὶ ταῦτα πάντα πραγματευσαμένη εἰς διάστημα καιροῦ ἱκανοῦ, οὐκ ἠδυνήθη ὁμως τοῦτον δεῖξαι καταπειθῆ. Ὅθεν ἐπομένη τῇ ἐν Εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀποφάσει, τῇ λεγομένῃ, ὅτι «ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι» [Ματθ. ε'. 32. ιθ'. 7. 9.]. Καὶ διανουμένη, ὡς αὕτη μόνη νόμιμος καὶ εὐλογος αἰτία ἐστὶ τοῦ χωρῖσθαι ἀνδρα ἀπὸ γυναικὸς, δηλαδὴ ὁ τῆς μοιχείας λόγος, καθὼς ὁ Κύριος ἀπεφῆνατο· ἀμα δὲ καὶ προνοουμένη μήτι γε δεινότερον συμβῆ ἐκ τῆς τούτων εἰς τὸ ἐξῆς συνοικήσεως, τῆς μοιχείας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ζηλοτυπίαν τικτούσης, καὶ τῆς ζηλοτυπίας αὐτῆς τὸν φόνον· τούτου οὖν χάριν, ἔχει διεζευγμένον καὶ λελυμένον τὸν ρηθέντα Γεώργιον ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Μαρίας, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κυρίου καὶ τοὺς θεῖους Κανόνας, Ἀποστολικούς τε καὶ Συνοδικούς, ἀλλὰ καὶ δίδωσιν αὐτῷ ἄδειαν ἑτέραν γυναῖκα λαβεῖν, τῇ δὲ προδικληθείσῃ γυναικὶ αὐτοῦ Μαρίᾳ, οὐδέποτε δίδωσιν ἄδειαν ἑτερον ἀνδρα λαβεῖν, ὡς αἰτία γενομένη τοῦ τοιοῦτου χωρισμοῦ καὶ τῆς διαζεύξεως. Πρέπει γὰρ εἰς αὐτὴν ἀντὶ τῶν δευτέρων γάμων καὶ ὑμεναίων, νὰ μένη οὕτω, κλαίουσα καὶ πενθοῦσα διὰ βίου τὴν ἑαυτῆς ἀμαρτίαν, ὅτι «Ὁ ὁ Θεὸς συνέζευξεν, αὕτη διεχώρισε.» [Ματθ. ιθ'. 6.]. Ἐπεὶ καὶ ἄλλως, «ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἂν αὕτη διὰ τῆς ἀκολασίας αὐτῆς διεζεύξῃ, φόβος ὑποτρέχει μήπως μοιχαλῆς χρηματίτῃ, εἰς γέννηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ,» [Ρωμ. ζ'. 3.] κατὰ τὸν Παῦλον, ὅς καὶ ἀλλαχοῦ φησιν, ὅτι «εἰάν ἡ γυνὴ χωρισθῇ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, μενέτω ἀγαμος.» [ἀ. Κορ. ζ'. 11.] Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν Διαζύγιον, καὶ ἐδόθη τῷ πολλακίς διαληφθέντι Γεωργίῳ (1) ἐν ἔτει αὐξδ'. κατὰ μῆνα Αὐγούστου.

Τύπος Κανονικῆς Παιρητήσεως.

Οἶδα μὲν οἶδα, Παναγιώτατε καὶ θεϊότατε Δέσποτα, καὶ θεῖα καὶ ἱερὰ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων Σύνοδος, ὅτι οὐκ ἔξεστι τοῖς ἀξίως καὶ ὡς δεῖ τοῦ τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀντεχομένοις ἀξιώματος Ἐπισκόποις, καὶ κατὰ Κανόνας μὲν ποιμένους καὶ διεξάγουσι τὰ λογικὰ τοῦ Χριστοῦ ποίμνια, μηδαμῶς δ' ἐπὶ τινι τῶν ἀτόπων καὶ καθάρσεων δυναμένων ἐπάγειν, καταγινῶσκον ἔνδον φέρουσι τὸ οἰκεῖον αὐτῶν συνειδὸς, παρητήσεως δίδοναι καὶ προκομίζειν λιθέλλους, καθάπερ οἱ ἱεροὶ Κανόνες διαγορεύουσι, καὶ μάλιστα ὅτε τρίτος τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ Σύνοδον ἐπιστολὴ τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς τρίτης Συνόδου. Εἰ γὰρ καὶ μέγα καὶ φοβερὸν ἀληθῶς ὑπάρχει τὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα καὶ αὐταῖς ταῖς ἐπουρανίαις δυνάμεσιν· ἀλλ' οὐ τὸν ἀπαξ αὐτὸ ἐγκραχειρισμένον μὴ ἀναξίως· μηδὲ γοῦν ἐν κατεγνωσμένῳ συνειδὸς αὐτὸ διιθύνοντα, τούτου μετ' εὐρωστίας πνευματικῆς ἀντιποιεῖσθαι δεῖ, καὶ οἷον ἀνταποδύεσθαι τοῖς πόνοις, καὶ ἰδρωτὰ τὸν ἐμμισθὸν ἐθέλοντι ὑπομένειν, καὶ μὴ ἐξ ἀπραγμοσύνης, ἢ ὀλιγορίας καὶ ὀκνοῦ ἀπχορεύειν πρὸς τὰς ἐπεννηγεμένας φροντίδας, καὶ πρὸς τὰς ἀδοκῆτους τοῦ βαθμοῦ περιστάσεις, ἢ που καὶ ταῦτά φησιν ἐν τῇ προδικληθείσῃ ἐπιστολῇ ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ τρίτη Σύνοδος. Ἐπεὶ δ' ἐγὼ, οἴμοι! ὁ ταπεινὸς Ἐπίσκοπος (ἢ Μητροπολίτης) τῆς δεῖνος Ἐπισκοπῆς (ἢ Μητροπόλεως ἀναξίως τοῦ τοιοῦτου πεπολίτευμαι ἐπαγγέλματος, καὶ σύνοῖδα ἑμαυτῷ ἐγκλήμασί τισι λάθρα περιπεσῶν, ὧν ἂν ἐληλεγμένων τε καὶ πεφωραμένων, πάντως καθάρσεις ἂν ὑπέστην

(1) Ὅποιος Ἀρχιερεὺς μέλλει νὰ δώσῃ εἰς τινα Διαζύγιον κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, ὡς ἀναγκαιὴ καὶ ἀπαραίτητα εἰς τὴν ὑπὸ παρακαλοῦμεν νὰ ἀναγνώσῃ πρῶτον τὸν μὴ. Ἀποστολικόν, καὶ τὴν εἰς ἐκείνον ὑποσημειώσιν· ἀλλὰ νὰ τὰ ἀναγνώσῃ

δικαίαν και έννομον, και δ̄ καν̄ τούς πολλούς λανθάνη, εύλογος δ̄ν̄ εἴη αἰτία κανονικῆς παραιτήσεως. Τούτου χάριν, προλαβών, ἐκβάλλω ἑμαυτὸν τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, ὅπως διὰ τούτου τὸν θεῖον ἐπισπάσωμαι ἔλεον. Ἀκούω γάρ τοῦ Θεοῦ Χρυσοστόμου λέγοντος· «Ἐχρῆν τσαύτην τοῦ πράγματος ἔχειν εὐλάβειαν, ὡς και κατ' ἀρχάς ἐκφυγεῖν τὸν ὄγκον. Καί μετὰ γενέσθαι ἐν αὐτῇ μὴ περιμένειν τὰς παρ' ἐτέρων κρίσεις, εἴποτε συμβαίη ἀμάρτημα καθαίρειν ἱκανὸν ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ προλαβόντα ἐκβάλλειν ἑαυτὸν τῆς ἀρχῆς. Οὕτω μὲν γάρ και ἔλεον ἐπισπάσασθαι παρὰ Θεοῦ εἰκὸς ἦν· τὸ δὲ ἀντέχεσθαι παρὰ τὸ πρέπον τῆς ἀξίας, πασης ἑαυτὸν ἀποστερεῖν συγγνώμης ἐστὶ, και μᾶλλον ἐκκαίειν τοῦ Θεοῦ τὴν ὀργήν, δεύτερον χαλεπώτερον προσθέντα πλημμέλημα». [Λόγ. περὶ Ἱερωσύνης]. Τούτου χάριν καὶ γὰρ ὑπὸ τοῦ οἰκείου συνειδότες ἐλεγχόμενος και κατακρινόμενος διὰ τὴν ἐμὴν ἀναξιότητα, τούς παρ' ἐτέρων οὐ περιμένω ἐλέγχους και κατακρίσεις. Ἀλλὰ διὰ τῆς παρούσης μου παραιτήσεως παραιτοῦμαι ἐν ταυτῷ και τὴν, ἣν περ ἔλαχον, ἐπαρχίην μου ταύτην, σὺν αὐτῇ δὲ και τὴν τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίαν, και αὐτὸ τὸ τῆς Ἐπισκοπῆς ὄνομα. «Ὁ γὰρ μὴ ἀξίος προεστάναι· θεοῦ ἰουσιαστηρίου, μηδ' αὐτῇ τιμασθαι τῇ τῆς Ἐπισκοπῆς κλήσει ἐστὶν ἀξίος». ὡς ὁ γ'. Κανὼν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου διακελεύεται. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν δέδωκα και τὸν παρόντα τῆς παραιτήσεως Λίβελλον, ὑπογεγραμμένον τῇ ἐμῇ χειρὶ· ἐν ἔτει.

Τύπος Ἀντιμινσίου.

Θυσιαστήριον Θεῖον και ἱερὸν, τοῦ τελεῖσθαι δι' αὐτοῦ τὰς ἀναιμάκτους Ἱερουργίας.

ΠΙΝΑΞ ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΒΙΒΛΟΥ.

Κανόνες τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων	:	ΠΕ'. Σελ.	15
ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ.			
Κανόνες τῆς Α'. Συνόδου	. . . . .	Κ'.	104
Κανόνες τῆς Β'. Συνόδου	. . . . .	Ζ'.	131
Κανόνες τῆς Γ'. Συνόδου	. . . . .	Η'.	141
Κανόνες τῆς Δ'. Συνόδου	. . . . .	Α'.	153
Κανόνες τῆς Ε'. Συνόδου	. . . . .	ΡΒ'.	177
Κανόνες τῆς Ζ'. Συνόδου	. . . . .	ΚΒ'.	257
ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ.			
Κανόνες τῆς Πρωτοδευτέρας	. . . . .	ΙΖ'.	280
Κανόνες τῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ	. . . . .	Γ'.	294
Κανόν τῆς ἐν Καρχηδόνι	. . . . .	Α'.	298
Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ	. . . . .	ΚΕ'.	302
Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ	. . . . .	ΙΕ'.	318
Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ	. . . . .	ΚΑ'.	322
Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.	. . . . .	ΚΕ'.	330
Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.	. . . . .	Ε'.	342
Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ	. . . . .	Κ'.	360
Κανόνες τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει	. . . . .	Β'.	375
Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ	. . . . .	ΡΜΑ'.	376
ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΡΟΣ ΠΑΤΕΡΩΝ.			
Κανόνες τοῦ ἁγίου Διονυσίου Ἀλεξανδρείας	. . . . .	Δ'.	441
Κανόνες τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νεοκαισαρείας	. . . . .	ΙΒ'.	447
Κανόνες τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πέτρου	. . . . .	ΙΕ'.	455
Κανονικαὶ Ἐπιστολαὶ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου.	. . . . .	Γ'.	466
Κανόνες τοῦ μεγάλου Βασιλείου.	. . . . .	Β'.	474
Κανόνες τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης	. . . . .	Η'.	525
Κανόν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου	. . . . .	Α'.	535
Κανόν τοῦ ἁγίου Αἰφίλοχίου	. . . . .	Α'.	536
Κανόνες τοῦ ἁγιωτάτου Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας	. . . . .	ΙΗ'.	537
Κανόνες τοῦ Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου	. . . . .	ΙΑ'.	546
Κανόνες τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας	. . . . .	Ε'.	554
Κανονικὴ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Γενναδίου	. . . . .	Α'.	558
Κανόνες τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ	. . . . .	ΛΕ'.	562
Κανονικὴ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Ταρασίου.	. . . . .	Α'.	578
Κανόνες τοῦ ἁγίου Νικηφόρου τοῦ Ὁμολογητοῦ	. . . . .	ΛΖ'.	584
Κανονικαὶ Ἐρωταποκρίσεις, αἱ ἐπὶ Νικολάου Πατριάρχου	. . . . .	ΙΑ'.	590
Σύντομος ὁμοῦ καὶ ἀκριβὴς διδασκαλία περὶ Συνοικεσιῶν	. . . . .		596
Τύποι Γραμμάτων τινῶν, Συστατικοῦ, Ἀπολυτικοῦ, Ἐνταλτηρίου, Συμμαρτυρίας, τοῦ πρὸς τοὺς πένητας, Διαθήκης, Προικοσυμφώνου, κανονικοῦ Διαζυγίου, κανονικῆς Παραιτήσεως καὶ Ἀντιμινσίου	. . . . .		610-614
Ἰχνογραφία, ἢ Εἰκονογραφία τοῦ Ναοῦ	. . . . .		617

Ε.Υ.Δ. τῆς Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1906

ΙΑΜΒΟΙ.

• Ἄλλη Κιβωτός ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία,
• Τάξις φέρουσα, ποικιλοτρόπους ἔστω,

• Μυστῶν τε Πιστῶν, Γνωσιμαχούτων πάλιν
• Μυουμένων τε, πίστιν Ὁρθοδοξίας.

1. Θρόνος.
2. 3. Σύνθρονον.
4. Ἅγια Τράπεζα.
5. Ἅγιον Βῆμα.
6. Πρόθεσις.
7. Διακονικόν, (τὸ νῦν λεγόμενον Διακονικόν, ὅπερ καὶ Μεσατώριον καὶ Μισα-
τώριον καὶ Μινσατώριον ἐλέγετο).
8. Ἅγαι Πύλαι καὶ ἅγια Θυρίδια γενικῶς.
9. Ἅγια Πύλη.
10. Ἰδίως δὲ Βόρειος καὶ πλαγία Πύλη.
11. Νότιος καὶ πλαγία Πύλη.
12. Κάγκελοι, ἤτοι Κιγκλίδες.
13. Διακονικὸν ἀρχαῖον.
14. Ἡ κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν Ἐκκλησία καὶ Ναός.
15. Στάσις τῶν Πιστῶν καὶ τῶν Συνισταμένων.
16. Ἀμβων.
17. Βόρειον Κλίτος.
18. Νότιον Κλίτος.
19. Ὡραῖαι Πύλαι, αἱ καὶ Βασιλικαὶ καὶ Ἀγγελικαὶ.
20. Στάσις τῶν Ἀκρωμένων.
21. Κολυμβήθρα.
22. Νάρθηξ, ὅστις ἐνίοτε καὶ Πρόναος λέγεται.—Στάσις τῶν Χειμαζομένων, τῶν
καὶ δαιμονιζομένων καὶ Ἐνεργουμένων.
23. Στάσις τῶν Κατηγουμένων.
24. Μεγάλαι Πύλαι.
25. Στάσις τῶν Προσκλαίωντων.
26. Προύλαιον, τὸ αἰὲ Προαύλιον καὶ Πρόθυρον, ὅπερ πολλάκις καὶ Πρόναος λέ-
γεται.

ΣΗΜ. Ναός γενικῶς ὀνομάζεται τὰ δ' μέρη τοῦ Ναοῦ ταῦτα· τὸ Βῆμα, ὃ κυρίως
Ναός, ὃ Νάρθηξ καὶ τὸ προαύλιον, καθ' ἣν ἔννοιαν καὶ αὐτὸ Πρόναός λέγεται.

Ἡ ἱερογραφία αὕτη ἀντεγράφη ἐκ τοῦ Ἐξομολογηταρίου τοῦ Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων.

